

a vendar govornik priporoča zadevo blagohotni pozornosti ministrom. Konečno je razmotrival gosp. poslanec vprašanje o regeneraciji štajarskih vinogradov po vpeljavanju ameriških trt.

V taisti seji proračunskega odseka se je potegnil pri odstavku »investicijski proračun« kranjski poslanec Povše prav krepko za naše kmete. Opominjal je finančnega ministra, češ, da preje obljubljenih investicij za kmetijstvo ni nič kaj videti. Ravno tako ni še kar nič poskrbljeno za stroške kmečkih zadrug, koje se bodo menda že kmalu vpeljale. Pričakovati je, da bode vlada te kredite postavila vsaj v proračun za bodoče leto. Nadalje je gospod poslanec obžaloval, da se melioracijski fond ni že letos ustavil v znesku jednega milijona, ker je mnogo nujnih uravnjav izvršiti, katere se ne dajo odlagati.

Tudi je g. govornik pobijal vzlasti trditev finančnega ministra, da ne more hkrati znižati zemljiškega davka in povišati melioracijski fond, kajti pri določitvi glavne vsote zemljiškega davka je in sme jedino mero dajno biti vprašanje, ali zemljišče dandanes še daje tiste čiste dohodke, kakor pred 15. leti. Da to ni res, mora vsakdo priznati. Zato je zahteva, da naj se zniža zemljiški davek, sama na sebi opravičena.

Konečno je zahteval govornik, da naj bi komisija, koja ima odločiti o tem, ali naj se pašna parcela dene v varstvo ali pa prepoved, obstojala tudi iz zastopnikov občin in kmetijskih zastopnikov. — Besedam obeh gospodov poslancev se je splošno pritrjevalo.

Cerkvene zadeve.

V spomin † Jakobu Črncu.

»Žetev je sicer velika, a delavcev je malo«, tako smo vzdihnili dne 28. oktobra, ko smo telesne ostanke č. g. Jakoba Črnca, bivšega kaplana na Pilštanju, hladni zemlji izročili. Ako umrje duhovnik-starček se človek še potolaži, ker človeškemu življenju so meje postavljene, a če smrt pokosi duhovnika mladenčca, ki je komaj začel delovati v vinogradu Gospodovem, se v resnici mora srce od žalosti krčiti. Tako zgodilo se je z gosp. Jakobom Črncem.

Gosp. J. Črnc se je porodil na Prihovi dne 12. julija 1865, torej bil je še le v 32. letu. Začetne šole je obiskoval na Prihovi in v Konjicah, a latinske v Celju in Mariboru. Kot dijak in bogoslovec je silno veliko prepotoval. Obhodil je skoraj celo Avstrijo, Bavarsko in severno Laško in o teh krajih je znal marsikatero zanimivo povedati. Leta 1892. je postal duhovnik in prvo daritev je opravil na Prihovi dne 21. avgusta. Vendar poznalo se mu je že tedaj, da nosi v sebi smrtno klico — menda se je kje na potovanju prehladil. Zato so ga poslali na lahko župnijo Polzelo, kjer je blizu štiri leta deloval in si pridobil srca vseh župljanov. Letošnjo spomlad se mu je bolezen ponovila.

S 1. majnikom je prišel na Pilštanj za kaplana, vendar ni mogel družega, kakor maševati in spovedavati. Bolezen se mu je vidno hujšala in je s 15. avgustom stopil v začasni pokoj. Jedino željo je imel, iti na jug blagega podnebja čez zimo iskat. Pa kaj, da človek obrača, Bog pa obrne. V soboto 24. oktobra moral je ostati v sobi, ker je težko dihal, in poklicani zdravnik mu tudi nevarnost naznani, a on nikakor ni mogel verjeti, da bi umrl. Še le v ponedeljek po kosilu, pol ure pred smrtjo spozna, da bi utegnilo zadnje biti. Domači g. župnik ga spove, obhaja, a pri sv. poslednjem olju je začel že umirati.

Pogreb je bil v sredo 28. oktobra. Veličasten spreved so vodili preč. g. kanonik iz Kozjega. Sv. mašo za ranjkega in cerkveni govor je imel domači g. župnik M. Tomažič, ki je omenil, da bi se sicer pristojalo, da bi kateri sosednih gospodov to nalogo prevzel, a ker mu je on pri sv. novi maši na Prihovi pridigoval, hoče še mu zdaj v slovo govoriti kot svojemu ljubemu tovarišu v duhovniški službi. Bog daj pokojniku sladko spat med pilštanjskimi ovčicami! Hartenštajnski.

† Gregor Smogavec, kmet v Tinjah.

Na vernih duš dan smo izročili materi zemlji truplo moža, katerega so čislali daleč okoli. Pokojni Gregor Smogavec je bil res mož čistega značaja, na katerem ni bilo najti zvijače: prvi poštenjak stare dobe. Zato menim, da mi častiti bralci »Slov. Gospodarja« ne zamerijo, ako jim kaj več o tem sicer priprostem kmetiču povem.

Izza njegovih mladih let mi je le to znano, da je bil vedno pobožen, pohleven mladenič, kateri je svoje stariše s svetim strahom spoštoval in jih rad ubogal. Štirindvajset let staremu so izročili stariši gospodarstvo, ter mu izbrali pošteno devico za nevesto in gospodinjjo, s katero je v srečnem zakonu živel celih 48 let do svoje smrti. Sveta ljubezen in ljubi mir sta kraljevala v hiši Gregorja Smogavca. Kar se njegovih dolžnostij do Boga tiče, veljajo zanj besede sv. pisma: »In veroval je v Boga on in vsa njegova hiša«.

Bil je skrben, moder in varčen gospodar. Vse, živež in obleka, je bilo priprosto in le iz domačega pridelka. Za gizdavo obleko, za kavo, tobak ali smodke Smogavec ni imel denarja. Zato mu ga tudi nikdar ni zmanjkalo, kadar je bilo treba kaj vložiti za cerkvene ali druge dobre namene. Takrat je pač globoko segel v mošnjo, in če mu je pri tem desetak ali petdesetak med prste prišel, se mu ga nikdar ni mililo dati. Za popravljane cerkvenih streh in šole daroval je Smogavec iz svoje planine navadno največ in najlepših smrek. Tudi za pogorelca ali kakega drugega siromaka, ki si je poslopje stavil ali popravljal, se je zmirom našlo kako lepo bruno v Smogavčevi gošči.

S svojimi sosedi in vsemi drugimi ljudmi je živel v miru in lepi slogi. Nikdar ni bil pri kakem pretepu. Vse svoje življenje — in bil je 72 let star — ni nikogar tožil, pa tudi on ni bil tožen. Pač pa je bil gotovo sto otrokom za botra in štiridesetkrat starešina na poštenih gostijah. Po krčmah ni posedal in zapravljal. Če se je primerilo, da je prišel v družino mirnih sosedov in botrov, tedaj je pa tudi rad dal za bokal »starince«, ter je radostno zapel kako veselo zdravičko.

Zaradi omenjenih čednostij ga niso samo domači občani jako spoštovali, temveč je slovel daleč okoli v sosednih župnijah kot vrli poštenjak. Bil je mnogo let občinski svetovalec, ud krajnega šolskega sveta in cerkveni ključar pri župnijski cerkvi in podružnici sv. Treh kraljev. Iskreno je ljubil slovenski narod in svoj mili materni jezik. Ako je slišal Slovence kje v gostilni ali na ženitnini nemški govoriti, jih je vselej šaljivo pokaral, rekoč: »Gospodinja, denite za te-le Nemce kaše kuhat!« Rad je prebiral »Drobtinice«, knjige družbe sv. Mohora in »Slov. Gospodarja«, kateremu je bil naročnik celih 30 let.

Ker je zmirom priprosto in trezno živel, bil je vedno trdnega zdravja, le zadnji dve leti je jel na pljučih bolehati. Poslednje leto je večinoma prebil v bolniške postelji. V tej dolgej, mučnej bolezni se ni nič pritoževal, temveč v božjo voljo udan je prenašal bolečine. Najslajšo tolažbo je zajemal v svetih zakramentih, katere je v svoji bolezni večkrat prejel. Zadnji dan oktobra, ki je posvečen kraljici sv. rožnega venca, je

izdihnil svojo blago dušo. Ker je rad molil sv. rožni venec, katerega je vedno seboj nosil, zato upam, da mu je Devica Marija sprosila to milost, da je že god vseh svetnikov obhajal v preveselem raju med nebeškimi duhovi. — Daj Bog, da bi naš narod vedno imel prav veliko tako vrlih kmetov!

Gospodarske stvari.

Našim sadjerejcem!

Sadje je zdaj večinoma že prodano. Mnogoteri sadjerejci so prejeli za-nje lep denar, pa bi dobili še več, ko bi sadja ne prodajali prekupcem ali mešetarjem, temveč naravnost sadnim trgovcem. Naj iz lastne letošnje skušnje naznanim, koliko se za sadje dobi, če se proda mešetarju in koliko, če ga kupi sadni trgovec.

Pri nas v Vitanju ni bilo letošnje sadje posebno lepo. Tega je bilo krivo vedno deževno vreme. Mešetar mi je torej ponudil za slabejša jabolka 3 kr. kilo, za boljše po 5 kr. kilo. Nisem mu pa hotel sadja dati po tej ceni, temveč sem taisto poslal naravnost sadnemu trgovcu, za katerega ime sem zvedel po »društvu za spečevanje sadja v Gradcu« (Obstverwerthungsstelle in Graz). Ta sadni trgovec mi je pa plačal vse sadje poprek po 10 kr. (deset kraje.) kilo. Med tem, ko bi bil od mešetarja dobil za 487 kil prodanega sadja okoli 18 gold., sem prejel od sadnega trgovca 48 gold. 70 kr., torej 30 gl. 70 kr. več. Sadni trgovec mi je tudi pošteno povrnil vožnino po železnici, ki je se vé precej visoka.

Dragi sadjerejci! Obirajte drugo leto vse svoje sadje prav previdno, nikar ga ne obtolčite in ne ranite. Med tem se obrnite do imenovanega društva v Gradcu, kateremu naznanite koliko sadja imate na prodaj, ali je vaše sadje namizno ali le moštno in po kateri ceni ga želite prodati. Dobro je tudi, da se naznani vrsta sadja.

Imenovano društvo vam bo potem poslalo brezplačno imenik sadnih trgovcev, do katerih se potem sami obrnete ali znabiti celó sadni trgovci sami vam pišejo po sadje. Imenovano društvo razpošlje imena prodajalcev sadja vsem kupcem sadja, ki se zglasijo pri društvu. Če se pogodite s sadnim trgovcem za ceno, mu potem tudi pošteno postrezite, da si dobro ime — kredit — ohranite za prihodnja leta. Slabega, predrobnega, obtolčenega ali krastovega sadja ne pošiljajte med svet; na takšen način bi zakrivali, da se dotični sadni trgovec drugo leto več pri vas ne zglesi.

Silno veliko je tudi na spravljanju sadja v zaboje ležeče. Strani zaboja se morajo obložiti z lesno volno; vsaka jabolka ali gruska bi se morala tudi zaviti v lesno volno ali v papir. Jelite, to vam prizadeva mnogo dela? Res je, pa prinese tudi obilo dobička. Sadjerejec.

Sejmovi. Dne 16. novembra v Poličanah, Središču, na Vranskem, v Arvežu in Radgoni. Dne 19. nov. v Ljubnem, Ivniku, pri Sv. Juriju ob Pesnici, v Rušah, na Gornji Polskavi, na Bregu pri Ptujju (za svinje), v Podsredi in Slov. Gradcu.

Dopisi.

Iz Nove cerkve. (Sejmi Vitanjska nemška šola. Cerkvena stavba v Vojniku.) Za denar je zdaj res trda. Živina nima prave cene. Zadnja dva sej-

movi v Vitanju v vernih duš dan, in pri nas v god sv. Lenarta nista bila nič vredna; živinskih kupcev ni; je res huda za nas uboge kmete. — Vitanjski nemčurji vabijo na vsakovrstne načine slovenske otroke v svojo nemško šolo. Obetajo ubogim ljudem čudne dobrote, če bi njim prodali svoje otročiče. Zadnje nedeljo so dali po svojem policaju pri cerkvi preklicati, da silno radi sprejemljejo tudi slovenske otroke v svojo šolo, v kateri se bo podučevalo v nemškem in slovenskem jeziku. Ljudje so se policaju posmehovali, rekoč: Če se bodo otroci v nemški šoli po slovensko podučevali, potem je ta nemška šola nepotrebna. Res, ubogi otroci, ki morajo sedeti celo leto v tej nepotrebni nemški šoli! Toliko bolj se moram čuditi, kako sta zamogla dva Novocerkovljana pretečeno leto ~~mi~~ tako modra, da sta svoje otroke pošiljala v vitanjsko nemško šolo! Nemška šola v Vitanju je toliko bolj nepotrebna, ker tamošnji nadučitelj na dozdajšnji trirazredni šoli v Vitanju, g. Zirngast, zadosti za to skrbi, da se slovenskim otrokom vbija v njihove slovenske glavice nemški jezik. Drugega se pri tem g. nadučitelju otroci itak skoro ne naučijo, kakor par nemških besed, katere pa zopet pozabijo, kedar izstopijo iz šole. V nemški šoli je pa ravno takšna. Naše šole so res silno umetno urejene; ljudstvo plačuj, otroci se pa naj ničesar ne naučijo! Kedar bo neki boljše? — Cerkvena stavba v sosednjem Vojniku lepo napreduje; to bo res veličastna hiša božja!

Od Sv. Lovrenca v Slov. gor. (Raznoterosti.)

Koncem minolega šolskega leta smo zgubili priljubljeno učiteljico gpdč. Silvijo Jošt, ki si je v kratkem času pridobila ne le srca strok, nego tudi udanost starišev ter spoštovanje vseh, ki so jo poznali. Upajmo, da ji bo gpdč. Mar. Labes, ki je prišla iz učiteljišča čč. šolskih sester v Mariboru na njeno mesto, vredna naslednica! — Meseca oktobra se je poslovil od nas vpokojeni učitelj g. Iv. Grebenc ter nastopil službo šolskega vodje v Pečah na Kranjskem. Bil je vpokojen zaradi bolezni, koje pa nikdar imel ni. Nemškutarska zavist usilila mu je izmišljeno bolezen, da se tako nad njim zmaščuje zaradi njegovega odločnega narodnega postopanja. Želimo mu, da se v njegovi domovini bolje spoznajo ter cenijo njegove zmožnosti, ki so se do sedaj od pristanskih oblastij tako nepravilno prezirale! — V enem tednu smo imeli dvakrat požar. Pogorela sta posestnika Jož. Toplak (Babosek) in Janez Čuš (Papež) v Hlaponcih. Ogenj so zanetili otroci prvega v odsotnosti starišev. Na praznik Vseh svetnikov pa se je kurilo pri M. Lajh (Mihalečka) na Senčaku. Pogorelci so o tem času tem bolje omilovanja vredni, ker jim je ogenj pokončal skoraj vse poljske pridelke. Stariši, učite otroke Bogu se bati in sv. Florijana častiti, in branite jim z ognjem se igrati ali celo tobak kaditi, pa bo manj nesreč in več blagoslova!

Iz vranskega okraja. (Okrajni zastop.) V sredi meseca oktobra so bile volitve v okrajni zastop na Vranskem. Nasproti sta si stali dve stranki, pa ne slovenska in nemčurska, tudi ne konservativna in liberalna, marveč vranska in braslovška. Seveda obé stranki sta delali nato, da bi dobili večino, toda ta čas so zmagali Braslovčani ter takó vrnil Vrančanom »krivico«, katero so jim bili ti storili pred 3 leti. Pred 3 leti so namreč imeli Vrančani večino v veleposestvu, zato so iz te skupine volili samó svoje kandidate ter so nasprotno stranko popolnoma prezrli. Vsled tega so imeli potem tudi večino v okrajnem zastopu. Letos pa se je reč obrnila, Braslovčani so imeli večino v veleposestvu ter so po vzgledu Vrančanov pred 3 leti volili tudi le svoje kandidate. A šli so še dalje. Vrančani so pred 3 leti imeli vsaj toliko usmiljenja z nasprotno stranko, da so v odbor okrajnega zastopa volili enega braslovškega